

VERTAALD DOOR ...

Een vertaler over zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem, en de oplossing ervan.

Frits van der Heide

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Een van de grootste problemen bij het vertalen van de *Asterix*-stripalbums is dat de scenaristen onophoudelijk gebruikmaken van woordgrappen die in het Nederlands onvertaalbaar zijn. In *Asterix en Latraviata* kwam ik er een tegen die voor extra veel problemen zorgde. In een bepaalde scène staan Romeinse soldaten elkaar uit te schelden, en ze maken daarbij woordspelingen op voorwerpen waar vloeistoffen in bewaard kunnen worden. Een van die woordspelingen was “J'en ricane d'aisance.” Dat betekent iets als ‘Ik lach erom voor het gemak’, maar als je het uitspreekt, klinkt het hetzelfde als *jerrycan d'essence*, wat ‘benzine-jerrycan’ betekent. De woordspeling wordt toegelicht in een klein tekstblokje. Daarin staat “Mauvais jeu de mots sur un récipient encore inconnu” (‘Flauwe woordspeling over een nog onbekend vat’), en die toelichting maakte het probleem nog groter.

Hoe hebt u het opgelost?

Ik heb de soldaten elkaar laten uitschelden met zogenaamd Latijnse woorden. In het cruciale tekstblokje kwam de tekst: “Er is geen woord Latijn bij deze dialoog.” Als vertaler van humoristische Franse strips zit er vaak niets anders op dan een tekst te verzinnen die op geen enkele manier iets te maken heeft met de brontaal. Maar dat maakt het vak extra leuk!

Frits van der Heide (1942) was reclamemaker en (hoofd)-redacteur stripbladen bij stripuitgeverij Oberon. Sinds 1985 is hij freelance stripvertaler, van onder meer de *Asterix*-albums.

Foto: Constance van der Heide